

UDC (УДК) 336.71
JEL Classification: G 21; G 32

Мойсеєнко Ірина Павлівна,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів та обліку
Львівського державного університету внутрішніх справ
(Львів, Україна)
e-mail: iruna_m2015@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-3140-461X

Козій Ірина Стефанівна,
старший викладач кафедри фінансів та обліку
Львівського державного університету внутрішніх справ
(Львів, Україна)
e-mail: koziyiryna09@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-0348-0671

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ З ВІДМИВАННЯ НЕЗАКОННИХ ДОХОДІВ

Анотація. Визначено теоретико-методичні основи фінансових розслідувань для розроблення практичних рекомендацій з удосконалення організації фінансових розслідувань сумнівних фінансових операцій. Здійснено класифікацію методів дослідження відмивання коштів. Використано практичний матеріал для аналізу організації фінансових розслідувань у сфері фінансового моніторингу. Розроблено рекомендації з вдосконалення методичного забезпечення фінансових розслідувань.

Ключові поняття: фінансовий моніторинг, фінансові розслідування, фінансові операції, типологічні дослідження, методи аналізу, сумнівні фінансові операції.

Moiseienko Iryna,
Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Finance and Accounting,
Lviv State University of Internal Affairs
(Lviv, Ukraine)
e-mail: iruna_m2015@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-3140-461X

Koziy Iryna,
Senior Lecturer of the Department of Finance and Accounting,
Lviv State University of Internal Affairs
(Lviv, Ukraine)
e-mail: koziyiryna09@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-0348-0671

METHODICAL FUNDAMENTALS OF ANALYSIS OF FINANCIAL OPERATIONS OF ILLEGAL INCOME LAUNDERING

Abstract. Due to the high level of corruption, insufficient financial control and monitoring of money laundering operations in Ukraine, the financial system has become a very attractive target for illegal financial activities and illegal financial flows. This determines the relevance of the research in the field of financial investigations, the peculiarities of their organization in the field of financial monitoring.

The purpose of the study is to determine the theoretical and methodological foundations of financial investigations to develop practical recommendations for improving the organization of financial investigations of dubious financial transactions.

Methods: A normative method of comparative, structural-dynamic analysis of financial transactions monitoring data is used in the study as the method of analysis of financial transactions of money laundering.

Results: The indicators of SPFM reports on financial transactions for 2015-2019, a number of financial reports on the risks of money laundering, and data on financial transactions in terms of signs of financial monitoring for 2014-2018 were analyzed.

Conclusions. The methodological recommendations concern the organization of financial investigations in accordance with the updated legal norms in the field of financial monitoring of dubious financial transactions. The choice of research methods, the use of practical material on the organization of financial investigations in the field of financial monitoring, recommendations for improving the methodological support of financial investigations are positive aspects of the research.

Key concepts: financial monitoring, financial investigations, financial transactions, typological research, methods of analysis, dubious financial transactions.

DOI 10.32518/2617-4162-2021-2-160-167

Вступ

Для забезпечення економічної безпеки держави зростає значення фінансових розслідувань у сфері незаконного збагачення та відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом. У таких умовах дослідження особливостей фінансових розслідувань в сфері фінансового моніторингу набувають особливої актуальності.

Рекомендації міжнародних організацій щодо фінансових розслідувань відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, передбачають, що ефективним засобом їх організації є виявлення та зупинення сумнівних фінансових операцій, які супроводжують відмивання незаконних доходів.

Фінансові операції мають ризик легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, а також проблеми виявлення та доведення за таких обставин:

- якщо фінансова операція має заплутаний або незвичний характер;
- це сукупність пов'язаних між собою фінансових операцій, що не мають очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети;
- у разі виявлення фактів неодноразового проведення фінансових операцій;
- характер фінансових операцій дає підстави вважати, що метою їх здійснення є уникнення процедур обов'язкового фінансового моніторингу або ідентифікації клієнта [1].

Отже, виявлення та аналіз сумнівних фінансових операцій є багатоаспектною проблемою. Крім того, динаміка економічних і фінансових процесів, законодавчі зміни призводять до видозмінення моделей та інструментів відмивання доходів, отриманих незаконним шляхом. Ці обставини на теоретичному рівні вимагають розроблення нового методичного забезпечення виявлення та аналізу сумнівних операцій з відмивання коштів, що є вагомим чинником економічної та фінансової безпеки країни і суб'єктів підприємництва.

На практичному рівні невизначеність ідентифікації та аналізу сумнівних операцій обумовлює необхідність уточнення нормативних

процедур фінансового моніторингу та розроблення методичного забезпечення їхнього практичного застосування.

Системне дослідження легалізації незаконних доходів на макрорівні передбачає виявлення та фіксацію типологічних схем відмивання коштів у розрізі видів діяльності, видів активів і видів фінансових операцій [2].

Систематизацією та характеристиками наявних схем легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом, займалися такі вчені: Р. О. Баранов [3], І. І. Білоус [4], М. Г. Дмитренко [5]. Державне регулювання запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, досліджували науковці: В. С. Зеленецький [6], Л. В. Кривонос [7], С. В. Леонов, А. О. Бойко [8].

Метою статті є визначення теоретико-методичних основ фінансових розслідувань для розроблення практичних рекомендацій з удосконалення організації фінансових розслідувань сумнівних фінансових операцій.

1. Організація фінансових розслідувань сумнівних фінансових операцій

Фінансовий моніторинг та організацію фінансових розслідувань на рівні фінансових операцій схематично можна зобразити так (див. рис. 1).

Фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно з українським законодавством, поділяються на операції, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу й операції, що підлягають внутрішньому фінансовому моніторингу. До фінансових операцій обов'язкового фінансового моніторингу належать ті, що мають такі ознаки:

- фінансової операції, якщо хоча б один учасник або його банк є в державі, що не виконує рекомендації міжнародних організацій;
- фінансові операції з публічними діями;
- фінансові операції з переказу коштів за кордон та офшорні зони;
- фінансові операції з готівкою (внесення, переказ, отримання) [7].

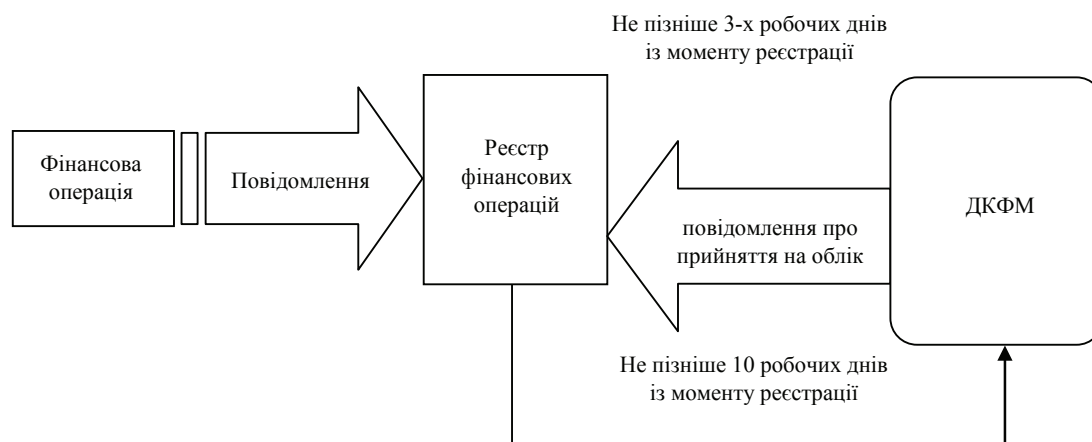

Рис. 1. Процедури фінансового моніторингу щодо сумнівних фінансових операцій

* Власна розробка автора

Фінансові розслідування стосовно підозрілих осіб як учасників сумнівних фінансових операцій можуть завершуватися призупиненням фінансових операцій із клієнтом. Тобто у разі виявлення підозрілих клієнтів можуть бути призупинені такі фінансові операції:

- фінансові операції з ознаками злочину, визначеними Кримінальним кодексом;
- фінансові операції, учасником яких є особа з переліку таких осіб: пов'язаних із терористичною діяльністю, публічних осіб, сумнівних осіб з переліків міжнародних організацій тощо.

При підтвердженні результатів перевірки щодо підозрілих осіб до правоохоронних органів передається узагальнений матеріал. Водночас можуть бути зроблені такі дії:

- зупинка видаткових фінансових операцій на строк до п'яти робочих днів та повідомлення про це правоохоронних органів;
- продовження зупинки фінансових операцій на термін до 30 робочих днів [3; 4; 1].

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний повідомляти спеціально уповноважений орган про сумнівні фінансові операції в терміни, вказані у табл. 1.

Фінансовий моніторинг перелічених у таблиці фінансових операцій дає змогу:

- виявляти порогові та підозрілі фінансові операції або діяльність і повідомляти про них спеціально уповноважений орган;
- забезпечувати застосування ризик-орієнтовного підходу управління ризиками відмивання коштів;
- здійснювати належну перевірку клієнтів підозрілих фінансових операцій;
- запобігати використанню послуг і продуктів фінансових посередників для проведення клієнтами фінансових операцій із протиправною метою;
- забезпечувати моніторинг й облік фінансових операцій клієнта та перевірку відповідності інформації про клієнта, його діяльності, визначення рівня ризиків та джерел коштів, пов'язаних із фінансовою(ими) операцією(ями);

Таблиця 1

Організація подання повідомлень до спеціально уповноважених органів

Тип фінансової операції	Термін повідомлення
Порогові фінансові операції, що відповідають ознакам, визначеним абзацами другим та третім частини першої статті 20 Закону	Протягом п'яти робочих днів з дня їх проведення (спроби проведення)
Порогові фінансові операції, що відповідають ознакам, визначеним абзацами четвертим та п'ятим частини першої статті 20 Закону	Не пізніше п'ятого робочого дня місяця, наступного за місяцем, в якому фінансові операції були здійснені
Підозрілі фінансові операції (діяльність) або спроби їх проведення незалежно від суми, на яку вони(а) проводяться	Негайно після виникнення підозри або достатніх підстав для підозри, а також надання обґрунтованих висновків, копій документів та іншої інформації, на основі яких сформовано підозру
Про розбіжності про кінцевих бенефіціарних власників клієнта	Не пізніше десятого робочого дня місяця, наступного за місяцем, в якому були виявлені розбіжності

Джерело [1].

– забезпечувати процедури виявлення фінансових операцій, до початку, в процесі, у день виникнення підозри, після їх проведення або під час спроби їх проведення чи після відмови клієнта від їх проведення [5; 8; 9].

2. Теоретичні основи аналізу процесів легалізації незаконних доходів

Методологія системного аналізу легалізації незаконних доходів передбачає послідовність певних етапів аналітичного процесу. До них належать такі: перший – визначення мети, завдання та умов системного аналізу процесів легалізації коштів, отриманих незаконним шляхом; другий – визначення переліку параметрів та індикаторів встановлення ризиків легалізації незаконних коштів (синтетичних, абсолютних і відносних, кількісних та якісних); третій – складання загальної моделі легалізації незаконно отриманих доходів, визначення її компонент, їх послідовності та взаємозв'язків між елементами типологічних схем відмивання коштів; четвертий – розроблення заходів протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом [9].

Для досягнення цілей дослідження передбачається використання таких системних принципів: багатокритеріальність; ієрархічність; невизначеність; автономність; динамічність (інерційність).

Багатокритеріальність означає наявність багатьох шляхів легалізації незаконних дохо-

дів. Таким чином, багатокритеріальність методики аналізу передбачає формування сукупності методів ідентифікації ризиків легалізації коштів, встановлення рівня ризиків і заходів реагування на виявлені сумнівні операції чи учасників процесів легалізації.

Ієрархічність методики аналізу означає такий алгоритм дослідження процесів легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом, за якого інформація про прийняття рішень реагування формується на різних рівнях управління.

Автономність методики економічного аналізу передбачає використання моделей аналітичних досліджень, що враховують специфіку процесів легалізації незаконних коштів у розрізі сфер фінансового ринку та галузей економіки на макро- та мікрорівнях фінансового моніторингу [5; 9].

Всі методи аналізу, що використовуються у фінансових розслідуваннях легалізації незаконних коштів, можна умовно поділити на такі групи залежно від сукупності можливостей дослідження: традиційні методи статистичного аналізу та використання відносних, середніх величин, групування; методи аналітичних досліджень та подання результатів у графічному, табличному чи схематичному виді; логічні евристичні методи (опитування, експертних оцінок тощо); типологічні дослідження моделей відмивання коштів [5; 6].

Класифікація методів дослідження за іншими класифікаційними ознаками подана в табл. 2.

Таблиця 2

Класифікація методів дослідження відмивання коштів

Класифікаційна ознака	Методи	Сфера використання
Мета	Первинні	Методи, що використовуються для вивчення джерел, збирання інформації, спостереження, опитування
	Вторинні	Методи використовуються для обробки, аналізу даних
За способом реалізації	Логіко-аналітичні	Для перевірки гіпотез і висновків використовують методи дедукції та індукції
	Візуальні, або графічні	Для наочного зображення результатів використовують графічні методи
	Експериментальні	Для аналізу і прогнозування результатів (статистичного та регресійного аналізу)
За характером дослідження	Типологічні	У прикладних дослідженнях для вивчення типових явищ
За характером використання	Етапні	Використовуються лише на певних етапах дослідження (спостереження, експеримент)
	Універсальні	Використовуються на всіх етапах дослідження (абстрагування, узагальнення, індукція, дедукція)
За характером досліджування об'єкта	Загальні	Методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент) Методи, що використовуються на емпіричному і теоретичному рівнях (аналіз, абстрагування, індукція, дедукція, моделювання)
	Спеціальні	Враховують специфіку конкретних процесів (Тактичне дослідження та практичне розслідування)

Джерело [7].

В економічному аналізі відмивання коштів застосовуються різні методи та прийоми дослідження, що залежать від обраної мети вивчення моделей та інструментів легалізації незаконних доходів. Водночас використовуються і традиційні методи економічного аналізу, і емпіричні (типологічні) методи. Вибір типологічних досліджень як наукового методу аналізу легалізації злочинних коштів є важливою складовою формування національних систем протидії відмиванню коштів та передачі досвіду на міжнародному рівні боротьби з легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом.

3. Аналіз даних моніторингу фінансових операцій

Динаміка інформування про фінансові операції, що надійшли до Державної служби фінансового моніторингу (ДСФМ) за 2015–2019 рр., подана на рис. 2.

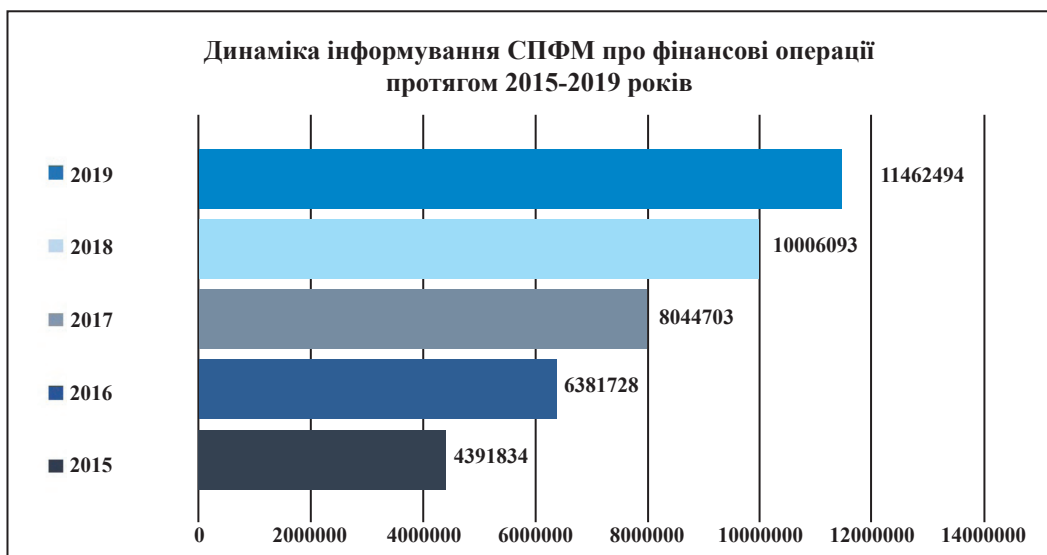

Рис. 2. Динаміка повідомлень про фінансові операції за 2015–2019 рр.

Джерело: [10].

Ці дані свідчать про зростання кількості матеріалів щодо сумнівних фінансових операцій, які взяті на облік ДСФМ, у 2,5 рази за останні 5 років. Це може свідчити і про зростання обсягів фінансового моніторингу, і про зростання кількості сумнівних фінансових операцій у сфері відмивання незаконних доходів [10].

Про кількість фінансових звітів із матеріалами про ризики відмивання незаконних доходів свідчать дані табл. 3.

За даними звіту ДСФМ, що подані в таблиці 4, з усіх отриманих повідомлень найбільшу частку становлять повідомлення з ознаками обов'язкового фінансового моніторингу. Їх кількість у 2018 р. становила близько 97%. Спостерігається динаміка їх кількісного

зростання протягом аналізованого періоду на 8 883 669 повідомлень.

Як видно з даних табл. 4 найменшу питому вагу мають повідомлення про відстеження фінансових операцій. Їх кількість за 2014–2018 рр. зменшилася на 4 140 повідомлень. Питома вага повідомлень з ознаками внутрішнього моніторингу в 2018 році становила 2,5%.

4. Методичні основи фінансових розслідувань

Методика реалізації принципів аналізу в умовах протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, спрямована на формалізацію процесів дослідження, а також використання різноманітних методів аналізу.

Схема процесу дослідження процесів легалізації незаконних доходів подана на рис. 3.

Методика аналізу фінансових операцій відмивання незаконних доходів містить три аналітичні комплекси досліджень:

- аналіз потенційних ризиків і загроз легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;

- аналіз результатів моніторингу інструментів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;

- аналіз заходів внутрішнього та зовнішнього середовища, спрямованих на протидію легалізації незаконних доходів.

Методика аналізу фінансових операцій з виявлення відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, означає встановлення, зафіксування, визначення факту та обставин вчинення зазначеного виду злочину. До особливостей належать фактори наведені в табл. 5.

Таблиця 3

Кількість фінансових звітів про ризики відмивання незаконних доходів

Роки	Загальна кількість фінансових установ ДРФУ	Перебуває на обліку в ДСФМ	Кількість поданих звітів до ДСФМ
2016	1265	460	366
2017	1233	559	2285
2018	1299	699	3818

Джерело [10].

Таблиця 4

Дані про фінансові операції в розрізі ознак фінансового моніторингу за 2014–2018 рр., шт.

Ознаки фінансового моніторингу	2014	2015	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення
Моніторинг (відстеження) фінансових операцій	4478	7800	2414	10116	338	-4140
З ознаками обов'язкового та внутрішнього фінансового моніторингу	12167	67888	76728	73300	51638	39471
З ознаками внутрішнього фінансового моніторингу	490617	407462	315262	298374	253913	-236704
З ознаками обов'язкового фінансового моніторингу	780234	3873967	5925372	7631690	9663903	8883669

Джерело [10].

Рис. 3. Схема процесу фінансових розслідувань легалізації незаконних коштів

Джерело: складено автором.

Таблиця 5

Перелік факторів виявлення доходів, одержаних злочинним шляхом

Фактори	Особливості прояву
Обставини накопичення злочинних доходів	Час, місце, спосіб та інші обставини вчинення злочину
Джерело незаконного походження коштів	Переміщення та використання в легальній економіці
Місце приховування та зберігання	Виявлення країн причетних до відмивання незаконних доходів
Виявлення та встановлення осіб	Юридичних та фізичних осіб, які є організаторами, а також інших осіб, котрі брали участь або можуть бути причетні
Характер і розмір шкоди	Показники кількості фінансових операцій та їх розмірів

Джерело [11].

Отже, загальна схема фінансових розслідувань сумнівних фінансових операцій може бути подана у такому виді:

- виявлення моделей відмивання незаконних доходів на основі типологічних досліджень;
- рівні аналізу ризиків легалізації незаконних доходів: національний і мікрорівень;
- аналіз процедур відмивання незаконних доходів за суб'єктами фінансового моніторингу;
- показники фінансового моніторингу легалізації незаконних доходів, їх динаміка, ефективність заходів протидії легалізації незаконно отриманих коштів.

Методичні основи аналізу фінансових операцій умовно можна поділити на такі етапи: перевірка отриманих даних про суб'єктів господарювання чи фінансові операції, посадових осіб; розроблення робочої гіпотези щодо їх причетності до відмивання коштів; збір, оцінка й перевірка додаткової інформації про досліджувані суб'єкти підприємництва, посадові особи та фінансові операції; виявлення передумов сумнівності фінансових операцій; розроблення попередніх висновків щодо належності фінансових операцій до типологічних схем; побудова аргументів щодо фінмоніторингу сумнівних фінансових операцій.

Висновки

До методичного забезпечення фінансових розслідувань сумнівних фінансових операцій належать: моніторинг розміру фінансової операції, аналіз типу фінансової операції на основі порівняння з нормативними індикаторами, оцінка ризику, контроль за проведенням (скасуванням) фінансової операції, адаптація даних про фінансову операцію і клієнта.

Виявлення та аналіз фінансових операцій у процесі фінансових розслідувань здійснюється на підставі: ознак операцій, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу; ознак операцій, які підлягають внутрішньому фінансовому моніторингу; критеріїв ризиків відмивання коштів згідно з типологічними схемами та моделями фінансового моніторингу; рекомендацій міжнародних організацій, що провадять діяльність у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Розроблені методики і процедури виявлення та аналізу сумнівних фінансових операцій є основою для уточнення типологічних схем відмивання коштів та автоматизації їх практичного застосування. Це визначає напрям подальших досліджень і проєктування програмного забезпечення процедур виявлення та аналізу фінансових операцій з відмивання коштів.

Список використаних джерел

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18#n101>
2. Фінансовий моніторинг в Україні по-новому: чого чекати? URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/192891_fnansoviy-montoring-v-ukran-po-novomu-chogo-ochkuva
3. Баранов Р. О. Сучасні схеми відмивання злочинних коштів у світі та в Україні. *Аспекти публічного управління*: наук. журн. 2015. № 7–8 (21–22). С. 62–69.
4. Білоус І. І. Сутисна характеристика легалізації доходів отриманих злочинним шляхом. *Економіка та держава*. 2019. № 5. С. 82–85.
5. Дмитренко М. Г. Легалізація кримінальних доходів та фінансування тероризму: сучасні економічні аспекти і вплив на розвиток банків : монографія. Київ : УБС НБУ, 2014. 302 с.
6. Зеленецький В. С. Боротьба з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму (економіко-правовий аналіз) : наук.-практ. посібник. Харків : Кросроуд, 2007. 668 с.

7. Кривонос Л. В. Державне регулювання запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: сучасний стан і шляхи розвитку : монографія. URL: http://www.pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2014/4.pdf
8. Леонов С. В., Бойко А. О., Миненко С. В. Систематизація та характеристика існуючих схем легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2019. № 1 (92). С. 35–42.
9. Новий закон про фінансовий моніторинг: до чого потрібно готуватися. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/194803_noviy-zakon-pro-fnansoviy-montoring-do-chogo-potrnbno-gotuvatisya
10. Статистика фінансового моніторингу. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/zviti-pro-diyalnist>
11. Типологічні дослідження Державної служби фінансового моніторингу України за 2017 рік. Київ, 2018. URL: [//www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2018/20180423/Typologia_ukr.pdf](http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2018/20180423/Typologia_ukr.pdf)

References

1. Pro zapobihannya ta protydiyuh lehalizatsiyi (vidmyvannyu) dokhodiv, otrymanykh zlochynnym shlyakhom, abo finansuvannyu teroryzmu ta finansuvannyu rozpovsyudzhennya zbroyi masovoho znyshchennya : Zakon Ukrainy. On Prevention and Counteraction to Legalization (Laundering) of Proceeds from Crime or Financing of Terrorism and Financing of the Proliferation of Weapons of Mass Destruction : [Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18#n101> [in Ukr.].
2. Finansovyy monitorynh v Ukraini po-novomu: choho chekaty? [Financial monitoring in Ukraine in a new way: what to expect?]. Retrieved from https://biz.ligazakon.net/analytics/192891_fnansoviy-montoring-v-ukran-po-novomu-chogo-ochkuva [in Ukr.].
3. Baranov, R. O. (2015). Suchasni skhemy vidmyvannya zlochynnykh koshtiv u sviti ta v Ukraini [Modern schemes of money laundering in the world and in Ukraine]. *Aspekty publichnoho upravlinnya: nauk. Zhurn (Aspects of public administration: science. magazine)*, 7–8 (21–22), 62–69 [in Ukr.].
4. Bilous, I. I. (2019). Sutnisna kharakterystyka lehalizatsiyi dokhodiv otrymanykh zlochynnym shlyakhom [The essential characteristics of money laundering]. *Ekonomika ta derzhava (Economy and state)*, 5, 82–85 [in Ukr.].
5. Dmytrenko, M. H. (2014). Lehalizatsiya kryminal'nykh dokhodiv ta finansuvannya teroryzmu: suchasni ekonomichni aspekty i vplyv na rozvytok bankiv [Legalization of criminal proceeds and terrorist financing: modern economic aspects and impact on the development of banks]. Kyiv : UBS NBU [in Ukr.].
6. Zelenets'kyi, V. S. (2007). Borot'ba z lehalizatsiyeyu (vidmyvannyam) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shlyakhom, ta finansuvannyam teroryzmu (ekonomiko-pravovyy analiz) [Combating legalization (laundering) of proceeds from crime and terrorist financing (economic and legal analysis)]. Kharkiv: Krosroud [in Ukr.].
7. Kryvonos, L. V. Derzhavne rehulyuvannya zapobihannya ta protydiyuh lehalizatsiyi (vidmyvannyu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shlyakhom: suchasnyy stan i shlyakhy rozvytku [State regulation of prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds from crime: the current state and ways of development]. Retrieved from http://www.pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2014/4.pdf [in Ukr.].
8. Lyeonov, S. V., Boyko, A. O., & Mynenko, S. V. (2019). Systematyzatsiya ta kharakterystyka isnuyuchykh skhem lehalizatsiyi dokhodiv, otrymanykh nezakonnym shlyakhom [Systematization and characterization of existing schemes of legalization of illegally obtained income]. *Naukovyy visnyk Poltav's'koho universytetu ekonomiky i torhivli (Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade)*, 1 (92), 35–42 [in Ukr.].
9. Novyy zakon pro finansovyy monitorynh: do choho potribno hotuvatysya [New law on financial monitoring: what to prepare for]. Retrieved from https://biz.ligazakon.net/analytics/194803_noviy-zakon-pro-fnansoviy-montoring-do-chogo-potrnbno-gotuvatisya [in Ukr.].
10. Statystyka finansovoho monitorynhu [Statistics of financial monitoring]. Retrieved from <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/zviti-pro-diyalnist> [in Ukr.].
11. Typolohichni doslidzhennya Derzhavnoyi sluzhby finansovoho monitorynhu Ukrainy za 2017 rik [Typological research of the State Financial Monitoring Service of Ukraine for 2017.]. Kyiv. Retrieved from [//www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2018/20180423/Typologia_ukr.Pdf](http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2018/20180423/Typologia_ukr.Pdf) [in Ukr.].

Стаття: надійшла до редакції 11.03.2021
прийнята до друку 17.05.2021
The article: is received 11.03.2021
is accepted 17.05.2021